

Republika e Kosovës
Republika Kosovo-Republic of Kosovo
Kuvendi - Skupština – Assembly

VI Saziv

Jesenje zasedanje

Komisija za Ljudska prava, polnu ravnopravnost, nestala lica i peticije

P-nr.40/2018

Priština, od 19 decembra 2018

Z A P I S N I K

Sednici prisustvovali: Duda Balje, Lirije Kajtazi, Mirjeta Kalludra, Luljeta Veselaj-Gutaj, Saranda Bogujevci, Shemsi Syla i Teuta Haxhiu.

Odsutni: Saša Milosavljević, Mexhide Mjaku-Topalli, Fisnik Ismaili i Veton Berisha.

Pomoćno osoblje komisije: Selman Ymeri, koordinator i Sulltane Gashi, službenica oblasti.

Drugi učesnici: Jahja Lluka-savetnik premijera, Prenk Gjetaj-KP-CKDR, Kushtrim Gara-KP-CKDR, Teuta Prekazi-UN HUMAN RIGHTS, Hajrudin Skenderi-Sëiss Embassy, Festina Veselaj-NVO HANDIKOS, Emine Jakupi-RG- LDK, Besiana Dauti- Ekonomia Online, Zana Ulaj, praktikant, Skupština Kosova, Donika Bekteshi-KDI, Andin Hoti-Poslanik i Emnesa Zhubi-Ridea.

Sednici predsedavala, Duda Balje, predsednica komisije.

Članovi komisije nisu imali primedbi ni druge predloge o dnevnom redu, predložen od strane predsednice komisije, zato je komisija nastavila sa radom sa ovim.

Dnevni red:

- 1. Usvajanje dnevnog reda iz prošlih sednica;**
- 2. Diskusija funkcionalne Komisije u pogledu potpisivanja plana Zajedničkog regionalnog plana u Hagu, za nestala lica, pokrenut od strane Međunarodnog komiteta za nestala lica (NONL). Pozvani ; Vladina komisija za nestala lica;**
- 3. Razno.**

1. Usvajanje dnevnog reda iz prošlih sednica;

Predsednica je ustanovila da su zapisnici sa sastanaka održanih 4. oktobra, 8. oktobra, 12. novembra i 14. novembra 2018. godine odobreni bez primedbi.

2. Diskusija funkcionalne Komisije u pogledu potpisivanja plana Zajedničkog regionalnog plana u Hagu, za nestala lica, pokrenut od strane Međunarodne organizacije za nestala lica (NONL). Pozvani; Vladina komisija za nestala lica;

Predsednica – vi ste pozvani da podnesete izveštaj o potpisivanju zajedničkog regionalnog plana u Hagu za nestala lica, kako biste nam javili više o ovom planu.

Jahja Lluca – rekao je da okvirni plan ima 5 važnih stubova koji treba da se implementiraju za osvetljavanje sudbine nestalih lica, okvirni plan je potpisan kao jednaka država sa drugim državama, bilo je reakcija iz Srbije nakon potpisivanja sporazuma, ali ništa nije bilo u zvaničnom delu. Nastavili smo sa radom nakon potpisivanja okvirnog plana u Hagu, imali smo regionalni sastanak u Crnoj Gori gde je napravljen trogodišnji plan i spremni smo za rad. Mi kao vladina komisija nastojimo da ojačamo naše kapacitete, imamo dogovor sa Međunarodnim komitetom za nestala lica, da veoma brzo stvorimo tim za obuke za data bazu i za druga pitanja koja su veoma važna, takođe veoma smo aktivni i na regionalnim sastancima, čak su i članovi porodica aktivni, ali s jedne strane moramo reći da imamo problema u vezi sa članovima porodica, jer regionalne organizacije, organizuje jedna organizacija u Bosni, koja Kosovo ne prihvata.

Dobro je da se čak i u planu koji pripremamo za ugovor sa Srbijom, kako bi se na pravi način zauzelo pitanje nestalih lica, i u ovom planu smo tražili i jačanje kapaciteta Vladine Komisije. Nadamo se da ćemo dobiti podršku Vlade, kao što smo to do sada imali, jer su nam potrebni mnogi profesionalni ljudi.

Tokom posete Kosovu, pa čak i tokom održavanja samita u Londonu, princ Charls dočekao je članove porodica nestalih lica, on je stalno angažovan po ovom pitanju. Mi smo u kontaktu sa princem Charlsonom, nadamo se da će se on i dalje angažovati. Vlada Kosova tokom rešavanja ovoga pitanja, bavila se i rehabilitacijom porodica i sa udruženjima koja su pružila pomoć članovima porodica, delili smo jednu skromnu pomoć od 25.000 evra za registrirana udruženja.

U Institutu za sudsku medicinu imali smo mnogo problema, dugo vremena nije bilo direktora. Mi smo tražili odluku direktora Instituta za sudsku medicinu da napravi detaljan plan rada Instituta za sudsku medicinu, u kapeli u Prištini imamo mnogo problema jer ima mnogo posmrtnih ostataka, u kojima neki od tih ostataka nisu vezani za rat. .

Predsednica –pitala je koji je sledeći korak nakon potpisivanja okvirnog plana, vi kao komisija za 2019.god. da li ste planirali nešto konkretno za nestala lica, između Kosova i Srbije,

Lirije Kajtazi, želimo da imamo više informacija o načinu implementacije i izveštavanja, kao što će se uraditi sledeće i šta mislite o sastancima i nesporazumima između gđe, Mogerini i premijera Kosova, kako bi mogli više insistirati za pitanje nestalih lica, ovo pitanje ima veze sa karakterom rata i nepravednih obaveza, i to nije samo prikrivanje ljudi, već ima veze sa aparatom nasilja koji je ovde vršio teror i nastavlja političku igru sa nestalim licima. Biće u

interesu da se zaustavi na ovoj tački, da bi se jasno videlo ko je i šta je Srbija učinila, da bi videli i obaveze Kosova u drugim koracima saradnje, bilo da je to ekonomska ili drugačija forma.

Saranda Bogujevci, - bio je sporazum između Međunarodnog komiteta za nestala lica i UNMIK-a koji je kasnije prosleđen od EULEKS-a, šta se sada dešava sa ovim sporazumom? Što se tiče direktnog sporazuma između Kosova i NONL-a, da li se on prenosi u ove instance i da li se o tome raspravlja, da li postoji bilo kakav konkretan plan za praćenje podataka koje EULEKS ima, bilo Vladinoj Komisiji ili relevantnim institucijama. Koji su bili zahtevi Hrvatske da nije potpisan sporazum u Londonu, kakav je bio odnos Hrvatske u ovom slučaju koji je direktno vezan za Srbiju i na osnovu tih zahteva, da li je to bilo u našem interesu?

Da li postoji nadzorni organ u vezi sa sporazumom, šta sadržava trogodišnji plan, da li je to plan unutar vladine komisije u skladu sa drugim regionalnim komisijama, ili je to zajednički plan? Što se tiče zapisivanja od strane Ujedinjenih nacija od koga je zatražen ovaj izveštaj i da li ovaj izveštaj dolazi direktno do Vladine Komisije? Da li postoji poseban program porodične rehabilitacije i koje je odeljenje odgovorno za njega, jer ako se radi o rehabilitaciji, postoje različite oblasti porodičnih potreba, koje odeljenje finansira organizacije, da li je to povezano sa Vladinom komisijom za nestala lica ili postoji još jedno odeljenje koje se bavi ovim pitanjem?

Shemsi Syla – istakao je da smatra da je osvetljavanje sudbine nestalih lica, problem koji se povlači, i pitao je da li dovoljno urađeno u tom smislu, kako nije podignut glas o ovom pitanju?

Teuta Haxhiu – pitala je, da li da uzimate sa sobom te dokumente, da izvršite pritisak na međunarodne mehanizme, broj od 1647 nestalih lica je zabrinjavajući. Može li svaki građanin pronaći ovu data bazu, da li ste objavili sve podatke? Iz prvog mandata sam zatražila da se dovrše izmene zakona, imam sve materijale koje su te organizacije imale u to vreme i članovi porodica nestalih lica tražili ove dopune i izmene, jer ne možemo rehabilitirati porodice nestalih bez izmene zakona. Ovo je prvi zahtev članova porodice nakon osvetljavanja sudbine nestalih lica, kada se zakon usvoji u Skupštini.

Andin Hoti- rekao je da smo zajedno glasali o rezoluciji u maju ove godine sa preko 77 glasova i da je rečeno i ja sam rekao da neću glasati za bilo kakav dogovor u dijalogu sa Srbijom bez razgovora o pitanju nestalih lica u Briselu.

Luljeta Veselaj-Gutaj – rekla je da ako se okvirni plan ne sprovede, kakve su disciplinske mere i ko prati implementaciju ovog okvirnog plana? Kako ćete ojačati kapacitete i šta očekujete nakon izgradnje kapaciteta Vladine Komisije. Mi imamo samo jednog tužioca koji se bavi pitanjem nestalih lica i treba da podignete i vi glas, kao Vladina komisija i mi kao poslanici, da povećamo kapacitete koji se bave pitanjem tužilaštva u vezi sa pitanjem nestalih lica.

Veton Berisha, - podneo je pitanje za nestala lica iz egipatske zajednice, da li imate tačne informacije o tačnosti identiteta, jer sam video neke publikacije koje nemaju tačan identitet, određen drugom identitetu i zbog toga shvatam da nemate kontakt direktno sa porodicama. Da

li imate članove zajednice u Vladinoj komisiji koji bi bili od pomoći Komisiji i mislim da moramo raditi i na toj osnovi. U svakoj izjavi za javnost se kaže da su samo Albanci ubijeni i nestali, to ne stoji, ali postoje ubijeni i nestali i iz egipatske zajednice, očekujem da će Vladina komisija i drugi mehanizmi tačno znati koliko je tih nestalih ljudi.

Jahja Lluca, - rekao je da je plan Srbije i Kosova potpisan kao okvirni plan i da je to regionalni plan. Berlinski proces nam je prvi put omogućio da budemo jednaki u razgovoru. Evropska unija nikada nije bila zainteresovana za otvaranje ovog pitanja, a dolaskom premijera Haradinaj, dobilo je važno mesto za otkrivanje sudbine nestalih. U planu u kojem radimo kao vlada sa Kosovskom delegacijom, pitanje nestalih ima svoje mesto, u svakom slučaju nećemo odustati od toga sve dok se ne reši poslednji slučaj. Srbi nisu zainteresovani, imaju zahteve za lokacije nestalih lica na Kosovu, ali ako zatraže otvaranje lokacije u Koshare, mi nemamo problema. Hrvatska nije potpisala u Londonu jer se Hrvatska tretira na višem nivou od celog regiona jer je deo EU, sada su priznati, ali nemaju problema sa nama ni Bosna niti Crna Gora, ali imaju problema sa Srbima koji još traže otvaranje ilegalnog ili skrivenog groblja koje još ima u Srbiji.

Zahtev je isti i sa naše strane. Nadgledanje plana je sigurno od međunarodnih organizacija iz Berlinskog procesa i nisam siguran da će neko pretrpeti bilo kakvu kaznu, mi pripremamo plan tema koje treba raspraviti i rešiti sa Srbijom. Evidencija je bila inicijativa Međunarodnog crvenog krsta, mi smo podneli zahtev NATO-a, sastanak na najvišem nivou sa predstavnicima NATO-a, kako bismo dobili satelitske snimke od NATO-a, ali je pojašnjeno da NATO svoju obaveštajnu službu nema, ali ima od država i zato se moramo više baviti državama.

Imamo rehabilitaciju koja se zasniva na udruženjima i ima rehabilitaciju u banjama, ali je potrebna druga rehabilitacija jer porodice imaju traumu i bilo bi dobro da MRSS, bude aktivnija u tom smislu jer imaju programe i sredstva. Doznake se dodeljuju iz budžeta Kosova i preko komisije se dele svim registrovanim udruženjima. Već je kasno, 20 godina je prešlo, nažalost čak ni Evropska unija, ali ni naše insistiranje kao Kosovo nije bilo da se reši ovaj problem.

Rezolucija za nas je obavezna. Stvorili smo radnu grupu za izmene i dopune zakona o nestalim licima i ne možemo odrediti datum kada ćemo ga doneti, jer zakon ima još jedan problem, mi smo sada u saradnji sa Ministarstvom rada i socijalnog staranja na kojem rade deo zakona o penzijskim šemama, ako ovaj zakon nije u skladu sa Zakonom o nestalim licima, mi nismo ništa uradili.

Jahja Lluca - obavestio je da rade na važnom poslu čuvanja odeće koju smo imali u Institutu za sudsku medicinu, postavili smo ih privremeno na posebno mesto, kada završimo sledeću nedelju stavljanje odeće na to mesto, da budete i vi prisutni zajedno sa članovima porodice, jer

vi pomažete nama i članovima porodice, i dogovorili smo se da vam za svaki sastanak u pisanoj formi podnosimo izveštaj Parlamentarnoj komisiji i za svaki vaš zahtev spremni smo da vam odgovorimo.

Kushtrim Gara je rekao da je, s obzirom na povećanje transparentnosti, da počnemo naredne godine i sa funkcionisanjem veb stranice Vladine Komisije za nestala lica, ovo je takođe bila točka rezolucije Skupštine za povećanje transparentnosti.

Teuta Haxhiu je pitala ima li članova porodice koji su odbili dati krv za DNK test.

Kushtrim Gara, rekao je da postoje slučajevi kada članovi porodice nisu dali krv i to se psihološki objašnjava, zbog nade da njihov član porodice može biti živ, ali ima i slučajeva kada se njima manipuliše.

3. Razno

Saranda Bogujevci, obavestila je članove komisije da je dobila poziv od Američke ambasade da prisustvuje Programu za nestala lica od 14. januara do 1. februara.

Lirije Kajtazi – rekla je da se radi o posebnoj komisiji koja prikuplja dosijee o kriminalu i podnosi ih tužilaštvu, podnela veliki broj dosijea za koje misli da je dobro da budemo obavješteni kao komisija, i dobro je da ih pozovemo u Komisiji, ali kada da se to uradi dogovorimo ćemo se sa predsednicom.

Zatim, uz insistiranje poslanice Teute Haxhiu, komisija je nastavila sastanak sa zatvorenim vratima gde se razgovaralo o organizacijama i fondacijama koje se bave rehabilitacijom žrtava seksualnog nasilja tokom rata.

Sednica je završena u 12:30.časova

Pripremio:

Pomoćno osoblje komisije

Predsednica komisije,

Duda Balje